

Conselleria de Sanitat

RESOLUCIÓ de 12 de gener de 2024, del conseller de Sanitat, per la qual s'establixen mesures sanitàries en la Comunitat Valenciana en aplicació de l'Orde comunicada de la Ministra de Sanitat, de 10 de gener de 2024, per mitjà de la qual s'aprova declaració d'actuacions coordinades en salut pública. [2024/326]

Antecedents de fet

La declaració de la fi de l'emergència sanitària COVID, realitzada mitjançant l'Orde SND/726/2023, de 4 de juliol, per la qual es publica l'Acord del Consell de Ministres, de 4 de juliol de 2023, pel qual es declara la finalització de la situació de crisi sanitària ocasionada pel COVID-19, incloïa el cessament de les mesures extraordinàries adoptades durant l'emergència del COVID-19, però també contemplava en una disposició «Instar a la ciutadania i a les autoritats sanitàries al seguiment de les recomanacions arreglades en l'annex d'este acord», fent menció expressa a la importància de «mantindre esta cultura de responsabilitat que adquirim en els últims anys, i seguir utilitzant mascaretes i altres mesures higièniques davant la presència de símptomes d'infecció respiratòria».

Amb data 10 de gener de 2024 s'ha dictat per la Ministra de Sanitat l'«Orde comunicada mitjançant la qual s'aprova la declaració d'actuacions coordinades en salut pública». Orde dictada a l'empara de l'article 65.1 de la Llei 16/2003, de 28 de maig, de cohesió i qualitat del Sistema Nacional de Salut, que estableix que «la declaració d'actuacions coordinades en salut pública correspondrà al Ministeri de Sanitat, amb l'acord previ del Consell Interterritorial del Sistema Nacional de Salut, amb audiència de les comunitats directament afectades, excepte en situacions d'urgent necessitat, i en este cas, es prendran les mesures que siguen estrictament necessàries i se l'informarà de manera urgent de les mesures adoptades». I que, d'acord amb el que es preveu en l'article 65.2 de la citada Llei 16/2003, tenen caràcter obligatori per a les comunitats autònomes, resultant estes les destinàries de tal declaració.

Este document recull les actuacions coordinades en salut pública a on s'establixen mesures relacionades amb l'ús de la mascareta (arregla l'obligació del seu ús universal en centres sanitaris i centres assistencials i una sèrie de recomanacions generals per a la població i per als centres residencials de persones vulnerables i farmàcies), actuacions de foment de les mesures higièniques i de ventilació d'espais interiors i mesures orientades a incrementar les taxes de vacunació antigripal i enfront del SARS-CoV-2 en la població amb indicació vacunal.

La Comunitat Valenciana, segons consta en informe epidemiològic de la Direcció General de Salut Pública de 2 de gener de 2024, es troba en fase epidèmica d'infeccions virals respiratòries. Els sistemes de vigilància epidemiològica de què disposa la comunitat autònoma van detectar un augment sostingut i bruscat d'estes infeccions a expenses fonamentalment del virus de la grip i en menor mesura del SARS-CoV-2 i virus sincitial respiratori, alçant una incidència acumulada d'infeccions respiratòries agudes en la setmana 52 de 1.501 casos per 100.000 habitants, quan la mitjana d'incidència acumulada en l'àmbit nacional era de 952,9 casos per 100.000 habitants.

En l'última setmana de l'any 2023, es va registrar un increment important de les hospitalitzacions per infecció respiratòria aguda greu (IRAG), alçant-se una incidència de 37,3 casos per 100.000 habitants (setmana prèvia: 21,3 casos per 100.000 habitants). Els grups d'edat amb major incidència d'IRAG van ser els extrems: 0-4 anys i 65 o més anys. En el grup de 80 o més anys, es va registrar una incidència especialment elevada, de 257,3 casos per 100.000 habitants.

En relació amb les taxes de casos IRAG confirmats per SARS-CoV-2, grip o per virus respiratori sincitial (VRS), es va registrar un increment d'hospitalitzacions en les últimes dos setmanes amb les incidències més altes des de l'inici de la temporada 2023/2024. El COVID-19 va tindre una incidència de 8,8 casos per 100.000 habitants, la grip va passar d'1,2 en la setmana 50 a 10,4 casos per 100.000 en la setmana 52, i els casos de VRS 6,1 per 100.000 habitants.

Conselleria de Sanidad

RESOLUCIÓN de 12 de enero de 2024, del conseller de Sanidad, por la que se establecen medidas sanitarias en la Comunitat Valenciana en aplicació de la Orden comunicada de la Ministra de Sanidad, de 10 de enero de 2024, mediante la que se aprueba declaración de actuaciones coordinadas en salud pública. [2024/326]

Antecedentes de hecho

La declaración del fin de la emergencia sanitaria Covid, realizada mediante la Orden SND/726/2023, de 4 de julio, por la que se publica el Acuerdo del Consejo de Ministros, de 4 de julio de 2023, por el que se declara la finalización de la situación de crisis sanitaria ocasionada por el covid-19, incluía el cese de las medidas extraordinarias adoptadas durante la emergencia de la covid-19, pero también contemplaba en una disposición «Instar a la ciudadanía y a las autoridades sanitarias al seguimiento de las recomendaciones recogidas en el anexo de este acuerdo», haciendo expresa mención a la importancia de «mantener esta cultura de responsabilidad que adquirimos en los últimos años, y seguir utilizando mascarillas y otras medidas higiénicas ante la presencia de síntomas de infección respiratoria».

Con fecha 10 de enero de 2024 se ha dictado por la Ministra de Sanidad la «Orden comunicada mediante la que se aprueba declaración de actuaciones coordinadas en salud pública». Orden dictada al amparo del artículo 65.1 de la Ley 16/2003, de 28 de mayo, de cohesión y calidad del Sistema Nacional de Salud, que establece que «la declaración de actuaciones coordinadas en salud pública corresponderá al Ministerio de Sanidad, previo acuerdo del Consejo Interterritorial del Sistema Nacional de Salud, con audiencia de las comunidades directamente afectadas, salvo en situaciones de urgente necesidad, en cuyo caso se tomarán las medidas que sean estrictamente necesarias y se le informará de manera urgente de las medidas adoptadas». Y que, de acuerdo con lo previsto en el artículo 65.2 de la citada Ley 16/2003, tienen carácter obligatorio para las comunidades autónomas, resultando estas las destinatarias de tal declaración.

Este documento recoge las actuaciones coordinadas en salud pública donde se establecen medidas relacionadas con el uso de la mascarilla (recoge la obligación de su uso universal en centros sanitarios y centros asistenciales y una serie de recomendaciones generales para la población y para los centros residenciales de personas vulnerables y farmacias), actuaciones de fomento de las medidas higiénicas y de ventilación de espacios interiores y medidas orientadas a incrementar las tasas de vacunación antigripal y frente al SARS-CoV-2 en la población con indicación vacunal.

La Comunitat Valenciana según consta en informe epidemiológico de la Dirección General de Salud Pública de 2 de enero de 2024, se encuentra en fase epidémica de infecciones virales respiratorias. Los sistemas de vigilancia epidemiológica de los que dispone la Comunidad Autónoma detectaron un aumento sostenido y brusco de estas infecciones a expensas fundamentalmente del virus de la gripe y en menor medida del SARS-CoV2 y virus sincitial respiratorio, alcanzando una incidencia acumulada de infecciones respiratorias agudas en la semana 52 de 1501 casos por 100000 habitantes, cuando la media de incidencia acumulada a nivel nacional era de 952,9 casos por 100000 habitantes.

En la última semana del año 2023, se registró un incremento importante de las hospitalizaciones por infección respiratoria aguda grave (IRAG), alcanzándose una incidencia de 37,3 casos por 100.000 habitantes (semana previa: 21,3 casos por 100.000 habitantes). Los grupos de edad con mayor incidencia de IRAG fueron los extremos: 0-4 años y 65 o más años. En el grupo de 80 o más años, se registró una incidencia especialmente elevada, de 257,3 casos por 100.000 habitantes.

Con relación a las tasas de casos IRAG confirmados por SARS-CoV-2, gripe o por virus respiratorio sincitial (VRS), se registró un incremento de hospitalizaciones en las últimas dos semanas con las incidencias más altas desde el inicio de la temporada 2023/2024. El Covid-19 tuvo una incidencia de 8,8 casos por 100.000 habitantes, la gripe pasó de 1,2 en la semana 50 a 10,4 casos por 100.000 en la semana 52, y los casos de VRS 6,1 por 100.000 habitantes.

Les infeccions respiratòries agudes (IRA) tenen un impacte en la salut de les persones, especialment en termes de morbiditat i mortalitat en la població més vulnerable. En períodes de màxima incidència comprometen la capacitat de resposta del sistema sanitari davant l'augment de l'atenció de la demanda assistencial. És per això necessari, establir i reforçar mesures de control i prevenció quan la situació epidemiològica ho requereix.

Per això, amb l'objectiu de reforçar la contenció d'estos processos infecciosos, es considera necessària l'adopció de les mesures que arplega la present resolució i que s'estén també a centres socio-sanitaris, a on residix la població més vulnerable.

Les mesures que arplega la present resolució es consideren necessàries per a previndre l'onada epidèmica estacional de virus respiratoris en la Comunitat Valenciana, s'adopten amb criteris de prudència i proporcionalitat. Són idònies a la situació epidemiològica existent i entren en el deure que tenen els poders públics d'«organitzar i tutelar la salut pública a través de mesures preventives i de les prestacions i servicis necessaris» establert en l'article 43.2 de la Constitució Espanyola per a garantir el dret a la protecció de la salut. I són mesures que seran objecte de seguiment continu amb la finalitat de garantir-ne l'adequació a l'evolució de la situació sanitària.

Fonaments de dret

1. La Generalitat, mitjançant la Conselleria de Sanitat, té competència exclusiva en matèria d'higiene, de conformitat amb l'article 49.1.11.a) de l'Estatut d'Autonomia, i competència exclusiva en matèria d'organització, administració i gestió de totes les institucions sanitàries públiques dins del territori de la Comunitat Valenciana, de conformitat amb l'article 54.1 del mateix text legal.

2. La Llei orgànica 3/1986, de 14 d'abril, de mesures especials en matèria de salut pública, estableix en l'article 1 que «amb la finalitat de protegir la salut pública i previndre'n la pèrdua o deterioració, les autoritats sanitàries de les diferents administracions públiques podran, dins de l'àmbit de les seues competències, adoptar les mesures previstes en la present llei quan així ho exigisquen raons sanitàries d'urgència o necessitat», i en l'article 3, més en concret, que «amb la finalitat de controlar les malalties transmissibles, l'autoritat sanitària, a més de realitzar les accions preventives generals, podrà adoptar les mesures oportunes per al control dels malalts, de les persones que estiguen o hagen estat en contacte amb estos i del medi ambient immediat, així com les que es consideren necessàries en cas de risc de caràcter transmissible».

3. L'article 26.1 de la Llei 14/1986, de 25 d'abril, general de sanitat, preveu: «En cas que existisca o se sospite raonablement l'existència d'un risc imminent i extraordinari per a la salut, les autoritats sanitàries adoptaran les mesures preventives que estimen pertinents, com la confiscació o immobilització de productes, suspensió de l'exercici d'activitats, tancaments d'empreses o de les seues instal·lacions, intervenció de mitjans materials i personals i totes aquelles altres que es consideren sanitàriament justificades».

4. La Llei 10/2014, de 29 de desembre, de la Generalitat, de Salut de la Comunitat Valenciana, empara així mateix a l'adopció per part de les autoritats públiques sanitàries, a través dels seus òrgans competents en cada cas, podran procedir a l'adopció de les mesures especials que siguen necessàries per a garantir la salut i seguretat de les persones, complint així el mandat contingut en l'article 43 de la Constitució espanyola que proclama el dret a la protecció de la salut i disposa que els competix als poders públics organitzar i tutelar la salut pública a través de mesures preventives i de les prestacions i servicis necessaris i que la llei establirà els drets i deures de tots al respecte. I estableix en l'article 81 el caràcter d'autoritat pública sanitària.

Amb base en tot el que s'ha exposat i de conformitat amb l'article 81.1.b) de la Llei 10/2014, de 29 de desembre, de la Generalitat, de Salut de la Comunitat Valenciana, resol:

Primer

Mesures de prevenció específiques aplicables en la Comunitat Valenciana en relació amb l'increment estacional d'infeccions respiratòries agudes.

Las infecciones respiratorias agudas (IRAs) tienen un impacto en la salud de las personas, especialmente en términos de morbilidad y mortalidad en la población más vulnerable. En periodos de máxima incidencia comprometen la capacidad de respuesta del sistema sanitario ante el aumento de la atención de la demanda asistencial. Es por ello necesario, establecer y reforzar medidas de control y prevención cuando la situación epidemiológica lo requiere.

Por ello, con el objetivo de reforzar la contención de estos procesos infecciosos, se considera necesario la adopción de las medidas que recoge la presente resolución y que se extiende también a centros socio-sanitarios, donde reside la población más vulnerable.

Las medidas que recoge la presente resolución se consideran necesarias para prevenir la onda epidémica estacional de virus respiratorios en la Comunitat Valenciana, se adoptan con criterios de prudencia y proporcionalidad. Son idóneas a la situación epidemiológica existente y entran en el deber que tienen los poderes públicos de «organizar y tutelar la salud pública a través de medidas preventivas y de las prestaciones y servicios necesarios» establecido en el artículo 43.2 de la Constitución Española para garantizar el derecho a la protección de la salud. Y son medidas que serán objeto de seguimiento continuo con el fin de garantizar su adecuación a la evolución de la situación sanitaria.

Fundamentos de derecho

1. La Generalitat, mediante la Conselleria de Sanidad, tiene competencia exclusiva en materia de higiene, de conformidad con el artículo 49.1.11.a) del Estatuto de Autonomía, y competencia exclusiva en materia de organización, administración y gestión de todas las instituciones sanitarias públicas dentro del territorio de la Comunitat Valenciana, de conformidad con el artículo 54.1 del mismo texto legal.

2. La Ley orgánica 3/1986, de 14 de abril, de medidas especiales en materia de salud pública, establece en el artículo 1 que «con el fin de proteger la salud pública y prevenir su pérdida o deterioro, las autoridades sanitarias de las distintas administraciones públicas podrán, dentro del ámbito de sus competencias, adoptar las medidas previstas en la presente ley cuando así lo exijan razones sanitarias de urgencia o necesidad», y en el artículo 3, más en concreto, que «con el fin de controlar las enfermedades transmissibles, la autoridad sanitaria, además de realizar las acciones preventivas generales, podrá adoptar las medidas oportunas para el control de los enfermos, de las personas que estén o hayan estado en contacto con estos y del medio ambiente inmediato, así como las que se consideran necesarias en caso de riesgo de carácter transmissible».

3. El artículo 26.1 de la Ley 14/1986, de 25 de abril, general de sanidad, prevé: «En caso de que exista o se sospeche razonablemente la existencia de un riesgo inminente y extraordinario para la salud, las autoridades sanitarias adoptarán las medidas preventivas que estiman pertinentes, como la confiscación o inmovilización de productos, suspensión del ejercicio de actividades, cierres de empresas o sus instalaciones, intervención de medios materiales y personales y todas las otras que se consideran sanitariamente justificadas».

4. La Ley 10/2014, de 29 de diciembre, de la Generalitat, de Salud de la Comunitat Valenciana, ampara asimismo a la adopción por parte de las autoridades públicas sanitarias, a través de sus órganos competentes en cada caso, podrán proceder a la adopción de las medidas especiales que sean necesarias para garantizar la salud y seguridad de las personas, cumpliendo así el mandato contenido en el artículo 43 de la Constitución española que proclama el derecho a la protección de la salud y dispone que les compete a los poderes públicos organizar y tutelar la salud pública a través de medidas preventivas y de las prestaciones y servicios necesarios y que la ley establecerá los derechos y deberes de todos al respecto. Y establece en su artículo 81 el carácter de autoridad pública sanitaria.

Con base en lo expuesto y de conformidad con el artículo 81.1.b) de la Ley 10/2014, de 29 de diciembre, de la Generalitat, de Salud de la Comunitat Valenciana, resuelvo:

Primero

Medidas de prevención específicas aplicables en la Comunitat Valenciana en relación al incremento estacional de infecciones respiratorias agudas.

En aplicació de l'Orde comunicada de la Ministra de Sanitat, de 10 de gener de 2024, per la qual s'aprova la declaració d'actuacions coordinades en salut pública, s'adopten en l'àmbit de la Comunitat Valenciana les mesures que s'arrepleguen en l'annex de la present resolució «Mesures de prevenció específiques aplicables en la Comunitat Valenciana en relació a l'increment estacional d'infeccions respiratòries agudes».

Segon. Eficàcia

La present resolució tindrà efectes a partir del mateix dia de la publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*, i en mantindrà l'eficàcia mentre es mantinguen els efectes l'Orde comunicada de la Ministra de Sanitat, de 10 de gener de 2024, per la qual s'aprova declaració d'actuacions coordinades en salut pública, sense perjudi de la possibilitat de modificació o suspensió de les mesures en el supòsit que es presenten dades de descens de la incidència acumulada d'infeccions respiratòries agudes durant dos setmanes consecutives i la situació epidemiològica ho permeta, i en este cas, les mesures podran passar a una situació de recomanació d'ús.

Tercer. Recursos

Contra la present resolució podrà interposar-se recurs potestatiu de reposició davant el conseller de Salut, en el termini d'un mes a comptar des de l'endemà de la publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*, o, directament, recurs contenciós administratiu en el termini de dos mesos des de la publicació de la present resolució davant de la Sala contenciosa administrativa del Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana.

València, 12 de gener de 2024.– El conseller de Sanitat: Marciano Gómez Gómez.

ANNEX

Mesures de prevenció específiques aplicables en la Comunitat Valenciana en relació a l'increment estacional d'infeccions respiratòries agudes

Mesures en relació amb l'increment estacional d'infeccions respiratòries agudes.

Actualment, a Espanya estem experimentant de manera simultània les onades estacionals de grip, COVID-19 i infecció per Virus Respiratori Sincitial (VRS), que en el cas de la grip s'està presentant amb una intensitat superior a la de temporades prèvies. En estos moments, ens trobem encara en una fase d'ascens (en les setmanes 50, 51 i 52 de 2023, la incidència global de les infeccions respiratòries agudes ha sigut de 808.7, 921.7 i 952.9 casos per 100.000 habitants, respectivament) i és probable que transcórreguen algunes setmanes més fins que la corba epidèmica comence a descendir (en l'annex II es detalla la situació epidemiològica actual respecte a la circulació dels virus respiratoris). Les dades de gravetat de la grip fins al moment indiquen percentatges de gravetat similars a temporades prèvies, tant en ingressos en UCI, com en defuncions. No obstant, a causa de la intensa circulació l'impacte en la salut de la població pot ser alt.

La Ponència d'Alertes i Plans de Preparació i Resposta va aprovar unes «Recomanacions sobre la utilització de la mascareta després de la fi de l'emergència sanitària internacional per COVID-19» en maig de 2023, en la qual s'indicava que «... és important protegir les persones més vulnerables de les infeccions de transmissió respiratòria, la font de les quals no sempre és evident com en els casos asimptomàtics o en la transmissió d'infeccions en absència de clínica respiratòria». Així mateix, es recomana que «... davant d'un possible context epidemiològic desfavorable amb alta transmissió comunitària d'una infecció de vies respiratòries, haurà de considerar-se el reforç de l'ús de mascaretes, com una de les mesures més eficaces dins del conjunt de mesures de prevenció i control de la infecció».

En estos moments hi ha diverses comunitats autònomes que han establert l'obligatorietat de l'ús de mascaretes en centres sanitaris (Catalunya, Comunitat Valenciana, Múrcia, Astúries, Canàries i Aragó) i altres comunitats que han establert la recomanació de l'ús.

En aplicación de la Orden comunicada de la Ministra de Sanidad de 10 de enero de 2024, por la que se aprueba la declaración de actuaciones coordinadas en salud pública, se adoptan en el ámbito de la Comunitat Valenciana las medidas que se recogen en anexo de la presente resolución «Medidas de prevención específicas aplicables en la Comunitat Valenciana en relación al incremento estacional de infecciones respiratorias agudas».

Segundo. Eficacia

La presente resolución surtirá efectos a partir del mismo día de su publicación en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*, y mantendrá su eficacia en tanto se mantengan los efectos la Orden comunicada de la Ministra de Sanidad de 10 de enero de 2024, por la que se aprueba declaración de actuaciones coordinadas en salud pública, sin perjuicio de la posibilidad de modificación o suspensión de las medidas en el supuesto que se presenten datos de descenso de la incidencia acumulada de infecciones respiratorias agudas durante dos semanas consecutivas y la situación epidemiológica lo permita, en cuyo caso, las medidas podrá pasar a una situación de recomendación de su uso.

Tercero. Recursos

Contra la presente resolución podrá interponerse recurso potestativo de reposición ante el consejero de Salud, en el plazo de un mes a contar desde el día siguiente a su publicación en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*, o, directamente, recurso contencioso-administrativo en el plazo de dos meses desde la publicación de la presente Resolución ante la Sala de lo Contencioso-Administrativo del Tribunal Superior de Justicia de la Comunitat Valenciana.

València, 12 de enero de 2024.– El conseller de Sanidad: Marciano Gómez Gómez.

ANEXO

Medidas de prevención específicas aplicables en la Comunitat Valenciana en relación al incremento estacional de infecciones respiratorias agudas

Medidas en relación al incremento estacional de infecciones respiratorias agudas.

Actualmente, en España estamos experimentando de forma simultánea las ondas estacionales de gripe, covid-19 e infección por Virus Respiratorio Sincitial (VRS), que en el caso de la gripe se está presentando con una intensidad superior a la de temporadas previas. En estos momentos, nos encontramos todavía en una fase de ascenso (en las semanas 50, 51 y 52 de 2023 la incidencia global de las infecciones respiratorias agudas ha sido de 808.7, 921.7 y 952.9 casos por 100.000 habitantes, respectivamente) y es probable que transcurran algunas semanas más hasta que la curva epidémica comience a descender (en el anexo II se detalla la situación epidemiológica actual respecto a la circulación de los virus respiratorios). Los datos de gravedad de la gripe hasta el momento indican porcentajes de gravedad similares a temporadas previas, tanto en ingresos en UCI, como en defunciones. Sin embargo, debido a la intensa circulación el impacto en la salud de la población puede ser alto.

La Ponencia de Alertas y Planes de Preparación y Respuesta aprobó unas «Recomendaciones sobre la utilización de mascarilla tras el fin de la emergencia sanitaria internacional por covid-19» en mayo de 2023, en la que se indicaba que «... es importante proteger a las personas más vulnerables de las infecciones de transmisión respiratoria cuya fuente no siempre es evidente como en los casos asintomáticos o en la transmisión de infecciones en ausencia de clínica respiratoria». Así mismo se recomienda que «... ante un posible contexto epidemiológico desfavorable con alta transmisión comunitaria de una infección de vías respiratorias, deberá considerarse el reforzar el uso de mascarillas, como una de las medidas más eficaces dentro del conjunto de medidas de prevención y control de la infección».

En estos momentos existen varias comunidades autónomas que han establecido la obligatoriedad del uso de mascarillas en centros sanitarios (Cataluña, Comunitat Valenciana, Murcia, Asturias, Canarias y Aragón) y otras comunidades que han establecido la recomendación de su uso.

Per això, mentres es mantinguen els actuals nivells de transmissió i amb l'objectiu de reforçar les mesures per a la prevenció i control d'estes infeccions, així com disminuir-ne l'impacte en la població, especialment en els grups més vulnerables i en el sistema assistencial i donar cobertura legal a les comunitats autònomes que hagen establert l'obligatorietat d'ús de la mascareta en els centres sanitaris i a les quals pogueren establir-la.

Mesures relacionades amb la utilització de la mascareta.

La utilització de la mascareta és un element fonamental en el control de la transmissió de malalties infeccioses per via respiratòria. El seu ús per part de la persona malalta reduïx l'emissió de secrecions al respirar, parlar, cridar, tossir o esternudar. A més, constituïx una barrera física per al receptor.

En maig de 2023, després de la fi de l'emergència sanitària internacional per COVID-19, des de la Ponència d'Alertes i Plans de Preparació i Resposta es van acordar unes recomanacions sobre la utilització de mascareta dirigides a la prevenció i control de les infeccions respiratòries agudes. Estes inclouen que, en un context epidemiològic desfavorable, amb alta transmissió comunitària, ha de considerar-se reforç de l'ús de màscares.

- **Obligtorietat de l'ús universal de mascareta en centres sanitaris assistencials (hospitals i atenció primària).**

Té l'objectiu de reduir la transmissió d'estos virus i protegir les persones amb risc de complicacions associades a infecció que acudixen a estos centres o es troben hospitalitzades, a més de protegir la salut dels treballadors sanitaris. Esta mesura serà, igualment, efectiva en consultes de l'àmbit privat.

Este ús universal podrà excusar-se en aquells àmbits on hi haja interacció verbal i/o gestual que siga important en l'abordatge o tracte amb el pacient.

Les comunitats autònomes que presenten dades de descens de la Incidència Acumulada d'Infeccions Respiratòries Agudes durant dos setmanes consecutives, segons les dades reportades al Ministeri de Sanitat per mitjà de la Xarxa de Vigilància, podran passar, si així ho consideren adequat segons el conjunt de la seua situació epidemiològica, de la situació d'obligtorietat de l'ús de mascaretes en centres sanitaris a una situació de recomanació d'ús. Aquelles que a pesar de complir eixe criteri vullguen mantindre'n l'obligtorietat, d'acord amb l'anàlisi de les seues dades, podran fer-ho durant la vigència de la Declaració d'Actuacions Coordinades.

- **Recomanacions generals per a la població. Utilització de mascareta davant de la presència de símptomes d'infecció respiratòria.**

La ciutadania té un paper fonamental en la reducció de la transmissió de les infeccions respiratòries. És important mantindre la cultura de responsabilitat adquirida en els últims anys, i continuar encoratjant la població a l'ús de les mascaretes i reduir la quantitat d'interaccions socials davant de la presència de símptomes compatibles d'infecció respiratòria aguda.

- **Recomanacions en centres residencials de persones vulnerables i farmàcies.**

Els centres residencials de persones majors i persones amb discapacitat són els entorns a on viuen les persones més vulnerables. Encara que no es recomana l'ús universal de les mascaretes per a cuidar el benestar dels majors, tant a nivell físic com emocional, es considera necessari prendre precaucions addicionals per a protegir les persones residents i evitar brots, especialment en situacions d'alta circulació de virus respiratoris com la que es viu en estos moments.

És per això que, seguint la guia amb recomanacions específiques en este àmbit, aprovada per la Comissió de Salut Pública en juliol de 2023, s'ha d'assegurar la provisió i ús de mascaretes per al personal que atén persones amb símptomes compatibles amb infecció respiratòria aguda i per a les persones que presenten símptomes.

Així mateix, este nivell de recomanació es farà extensiu també a les oficines de farmàcia.

Es considera també pertinent seguir les recomanacions arrellegades en el document «Actuacions per a la prevenció i control de brots d'infeccions respiratòries agudes en centres de servicis socials de caràcter residencial de 5/01 2024 de la Conselleria de Sanitat».

Por ello, mientras se mantengan los actuales niveles de transmisión y con el objetivo de reforzar las medidas para la prevención y control de estas infecciones, así como disminuir su impacto en la población, especialmente en los grupos más vulnerables y en el sistema asistencial y dar cobertura legal a las comunidades autónomas que hayan establecido la obligtoriedad de uso de la mascarilla en los centros sanitarios y a las que pudieran establecerla.

Medidas relacionadas con la utilización de la mascarilla.

La utilización de la mascarilla es una herramienta fundamental en el control de la transmisión de enfermedades infecciosas por vía respiratoria. Su uso por parte de la persona enferma reduce la emisión de secreciones al respirar, hablar, gritar, toser o estornudar. Además, constituye una barrera física para el receptor.

En mayo de 2023, tras el fin de la emergencia sanitaria internacional por covid-19, desde la Ponencia de Alertas y Planes de Preparación y Respuesta se acordaron unas recomendaciones sobre la utilización de mascarilla dirigidas a la prevención y control de las infecciones respiratorias agudas. Estas incluían que, en un contexto epidemiológico desfavorable, con alta transmisión comunitaria, debe considerarse el reforzar el uso de mascarillas.

- **Obligtoriedad del uso universal de mascarilla en centros sanitarios asistenciales (hospitales y atención primaria).**

Tiene el objetivo de reducir la transmisión de estos virus y proteger a las personas con riesgo de complicaciones asociadas a infección que acuden a estos centros o se encuentran hospitalizadas, además de proteger la salud de los trabajadores sanitarios. Esta medida será, igualmente, efectiva en consultas del ámbito privado.

Este uso universal podrá excusarse en aquellos ámbitos donde exista interacción verbal y/o gestual que sea importante en el abordaje o trato con el paciente.

Las comunidades autónomas que presenten datos de descenso de la Incidencia Acumulada de Infecciones Respiratorias Agudas durante dos semanas consecutivas, según los datos reportados al Ministerio de Sanidad por medio de la Red de Vigilancia, podrán pasar, si así lo consideran adecuado según el conjunto de su situación epidemiológica, de la situación de obligtoriedad del uso de mascarillas en centros sanitarios a una situación de recomendación de uso. Aquellas que a pesar de cumplir ese criterio quieran mantener la obligtoriedad, de acuerdo con el análisis de sus datos, podrán hacerlo durante la vigencia de la Declaración de Actuaciones Coordinadas.

- **Recomendaciones generales para la población. Utilización de mascarilla ante la presencia de síntomas de infección respiratoria.**

La ciudadanía tiene un papel fundamental en la reducción de la transmisión de las infecciones respiratorias. Es importante mantener la cultura de responsabilidad adquirida en los últimos años, y continuar alentando a la población a utilizar mascarillas y reducir el número de interacciones sociales ante la presencia de síntomas compatibles con de infección respiratoria aguda.

- **Recomendaciones en centros residenciales de personas vulnerables y farmacias.**

Los centros residenciales de personas mayores y personas con discapacidad son los entornos donde viven las personas más vulnerables. Aunque no se recomienda el uso universal de las mascarillas para cuidar el bienestar de los mayores tanto a nivel físico como emocional, se considera necesario tomar precauciones adicionales para proteger a las personas residentes y evitar brotes, especialmente en situaciones de alta circulación de virus respiratorios como la que se vive en estos momentos.

Es por ello que, siguiendo la Guía con recomendaciones específicas en este ámbito, aprobado por la Comisión de Salud Pública en julio de 2023, se debe asegurar la provisión y uso de mascarillas para el personal que atiende a personas con síntomas compatibles con infección respiratoria aguda y para las personas que presenten síntomas.

Así mismo, este nivel de recomendación se hará extensivo también a las oficinas de farmacia.

Se considera también pertinente seguir las recomendaciones recogidas en el documento «Actuaciones para la prevención y control de brotes de infecciones respiratorias agudas en centros de servicios sociales de carácter residencial de 5/01 2024 de la Conselleria de Sanidad».

En este àmbit es recomana així, l'ús de mascareta en centres residencials per a les persones següents:

- Persones residents especialment vulnerables, almenys en zones comunes, excepte intolerància o incompatibilitat
- Persones treballadores o visites en contacte amb residents especialment vulnerables.
- Personal treballador no vacunat de grip o covid, o especialment vulnerable.

I també en este àmbit, s'establix l'obligatorietat de l'ús de mascaretes en els centres sociosanitaris per a les persones i llocs següents:

- Persones simptomàtiques quan estiguen en espais compartits.
- Professionals que atenen casos simptomàtics.
- En els llocs tancats a on es concentren usuaris i familiars (sales d'espera...).

En estos supòsits de centres sociosanitaris, la coordinació de les actuacions es realitzarà a través de les comissions departamentals sociosanitàries.

Fomentar les mesures higièniques i assegurar una adequada ventilació d'espais interiors.

Per a disminuir la transmissió a escala poblacional, s'ha d'insistir en la importància de les mesures higièniques com l'etiqueta respiratòria (al tossir o esternudar, cobrir-se la boca i el nas amb el colze flexionat, usar mocadors d'un ús, i tirar-los després del seu ús, evitar tocar-se els ulls, el nas i la boca) o llavada de mans.

Així mateix, s'ha de garantir una correcta ventilació d'espais interiors, mesura que ha demostrat una gran eficàcia per a reduir el risc de transmissió d'infeccions respiratòries. Per a això, les comunitats autònomes i el Ministeri de Sanitat recordaran les recomanacions de ventilació d'entorns laborals i educatius, així com protocols de ventilació de centres públics, amb l'objectiu de garantir la correcta ventilació d'espais tancats.

Incrementar les taxes de vacunació antigripal i enfront del SARS-CoV-2 en la població amb indicació vacunal.

La vacunació enfront de la grip i del COVID-19 és una mesura fonamental per a reduir les complicacions i gravetat d'estes infeccions, per la qual cosa se'n recomana l'administració en tots els grups de risc per als quals està recomanada, especialment en una temporada d'alta incidència com la que estem experimentant.

En el moment actual, es continua recomanant la vacunació de grip i COVID-19 a la població que amb major probabilitat pot tindre malaltia greu després d'una infecció per virus de la grip i SARS-CoV-2 (sobretot, persones de 60 i més anys d'edat, aquelles que residixen en institucions, embarassades i aquelles amb condicions de risc i els seus convivents), així com a les persones que per la seua situació laboral es consideren importants per a reduir l'impacte i el manteniment de servicis crítics i essencials a la comunitat. Vegeu les recomanacions en l'informe (Annex II: Situació de la grip, COVID-19 i de la infecció per VRS en atenció Primària i en hospitals).

Es recomana també l'administració de nirsevimab en la població infantil diana en esta temporada 2023-2024, és a dir, població amb algun risc de malaltia greu per VRS, nounats i menors de 6 mesos.

Donada la situació epidemiològica actual i el fet que és previsible que seguim durant unes setmanes en xifres elevades de circulació del virus de la grip, s'haurien d'intensificar els esforços de vacunació realitzant crides especials o flexibilitzant les vies d'accés de la població susceptible de vacunació, per a tractar d'alcançar xifres equiparables als dos últims anys. Les comunitats autònomes i el Ministeri de Sanitat, en el marc de les seues respectives competències, podran ampliar la campanya actual. A més, el Ministeri de Sanitat durà a terme un reforç de les accions de comunicació per a ajudar a millorar les taxes de vacunació.

L'actualització de las cobertures de vacunació de grip i COVID-19 s'arreglen en l'annex III (Informe cobertura de vacunació temporada 2023-2024).

En este ámbito se recomienda así, el uso de mascarilla en centros residenciales para las siguientes personas:

- Personas residentes especialmente vulnerables al menos en zonas comunes, salvo intolerancia o incompatibilidad
- Personas trabajadoras o visitas en contacto con residentes especialmente vulnerables.
- Personal trabajador no vacunado de gripe o covid, o especialmente vulnerable.

Y también en este ámbito, se establece la obligatoriedad del uso de mascarillas en los centros sociosanitarios para las siguientes personas y lugares:

- Personas sintomáticas cuando estén en espacios compartidos.
- Profesionales que atienden casos sintomáticos.
- En los lugares cerrados donde se concentran usuarios y familiares (salas de espera...).

En estos supuestos de centros sociosanitarios la coordinación de las actuaciones se realizará a través de las Comisiones Departamentales Sociosanitarias.

Fomentar las medidas higiénicas y asegurar una adecuada ventilación de espacios interiores.

Para disminuir la transmisión a nivel poblacional, se debe insistir en la importancia de las medidas higiénicas como la etiqueta respiratoria (al toser o estornudar, cubrirse la boca y la nariz con el codo flexionado, usar pañuelos desechables, y tirarlos tras su uso, evitar tocarse los ojos, la nariz y la boca) o lavado de manos.

Asimismo, se debe garantizar una correcta ventilación de espacios interiores, medida que ha demostrado una gran eficacia para reducir el riesgo de transmisión de infecciones respiratorias. Para ello, las comunidades autónomas y el Ministerio de Sanidad recordarán las recomendaciones de ventilación de entornos laborales y educativos, así como protocolos de ventilación de centros públicos, con el objetivo de garantizar la correcta ventilación de espacios cerrados.

Incrementar las tasas de vacunación antigripal y frente al SARS-CoV-2 en la población con indicación vacunal.

La vacunación frente a gripe y a covid-19 es una medida fundamental para reducir las complicaciones y gravedad de estas infecciones, por lo que se recomienda su administración en todos los grupos de riesgo para los que está recomendada, especialmente en una temporada de alta incidencia como la que estamos experimentando.

En el momento actual, se continúa recomendando la vacunación de gripe y covid-19 a la población que con mayor probabilidad puede tener enfermedad grave tras una infección por virus de la gripe y SARS-CoV-2 (sobre todo, personas de 60 y más años de edad, aquellas que residen en instituciones, embarazadas y aquellas con condiciones de riesgo y sus convivientes), así como a las personas que por su situación laboral se consideran importantes para reducir el impacto y el mantenimiento de servicios críticos y esenciales a la comunidad. Ver recomendaciones en el informe (Anexo II: Situación de la gripe, covid-19 y de la infección por VRS en atención Primaria y en hospitales).

Se recomienda también la administración de nirsevimab en la población infantil diana en esta temporada 2023-2024, es decir, población con algo riesgo de enfermedad grave por VRS, recién nacidos y menores de 6 meses.

Dada la situación epidemiológica actual y el hecho de que es previsible que sigamos durante unas semanas en cifras elevadas de circulación del virus de la gripe, debería intensificarse los esfuerzos de vacunación realizando llamamientos especiales o flexibilizando las vías de acceso de la población susceptible de vacunación, para tratar de alcanzar cifras equiparables a los dos últimos años. Las comunidades autónomas y el Ministerio de Sanidad, en el marco de sus respectivas competencias, podrán ampliar la campaña actual. Además, el Ministerio de Sanidad llevará a cabo un refuerzo de las acciones de comunicación para ayudar a mejorar las tasas de vacunación.

La actualización de las coberturas de vacunación de gripe y covid-19 se recogen en el anexo III (Informe cobertura de vacunación temporada 2023-2024).